

Uwagi Instytutu Reform do aktualizacji KPO zgłoszone w ramach konsultacji społecznych

Data zgłoszenia: 9 maja 2023 r.

Dokument	Str.	Uwaga/propozycja zmiany	Uzasadnienie
Rewizja KPO część grantowa B	52	Wzrost wymogów dot. kompleksowej termomodernizacji w tekście opisującym inwestycję B1.1.3. <i>Wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej szkół</i>	W uzasadnieniu do aktualizacji wskaźnika wskazuje się, że przy realizacji inwestycji „zostanie postawiony duży nacisk na kompleksowe rozwiązania termomodernizacyjne”, co pozwoli na uzyskanie „wysokich oszczędności energii pierwotnej w budynkach” oraz osiągnięcie ogólnych oszczędności energii na takim samym poziomie jak wcześniej pomimo mniejszej liczby zmodernizowanych budynków oraz wymienionych źródeł ciepła. Pomimo tego opis inwestycji pozostał bez zmian, w szczególności jeśli chodzi o wymogi wobec wspieranych projektów. Należy odpowiednio zrewidować oczekiwany wskaźnik dotyczący przeciętnych oszczędności energii na poziomie całego programu inwestycyjnego (obecnie stanowi on „co najmniej 30%”). Dodatkowo, biorąc pod uwagę zachodzące zmiany w otoczeniu regulacyjnym, w szczególności prace nad wprowadzeniem standardu zeroemisyjnego dla budynków w ramach rewizji EPBD, należy wykorzystać środki z KPO do realizacji wzorowych inwestycji w sektorze publicznym. Należy dodać dodatkowy wskaźnik dot. udziału budynków zmodernizowanych do standardu zeroemisyjnego, przy jednoczesnym zapewnieniu dodatkowych bodźców (wyższego dofinansowania) dla projektów spełniających ten standard.
Rewizja KPO część grantowa B	52	Rewizja wskaźników dla inwestycji B1.1.4. <i>Zwiększenie efektywności energetycznej obiektów lokalnej aktywności społecznej</i> oraz wzrost wymogów dot. kompleksowej termomodernizacji w tekście opisującym inwestycję	Proponowana rewizja KPO zawiera nowe oszacowania wskaźników (obniżenie ze względu na wzrost kosztów jednostkowych inwestycji) dla szeregu inwestycji w poprawę efektywności energetycznej budynków (np. Inwestycja B1.1.3.). Tego rodzaju korekta nie została wykonana dla inwestycji B1.1.4. Dodatkowo, biorąc pod uwagę zachodzące zmiany w otoczeniu regulacyjnym, w szczególności prace nad wprowadzeniem standardu zeroemisyjnego dla budynków w ramach rewizji EPBD, należy wykorzystać środki z KPO do realizacji wzorowych inwestycji w sektorze publicznym. Należy dodać dodatkowy wskaźnik dot. udziału budynków zmodernizowanych do standardu zeroemisyjnego, przy jednoczesnym zapewnieniu dodatkowych bodźców (wyższego dofinansowania) dla projektów spełniających ten standard.

Dokument	Str.	Uwaga/propozycja zmiany	Uzasadnienie
Rewizja KPO część grantowa E	138	Rezygnacja z opóźniania reformy E.1.1 <i>Wzrost wykorzystania transportu przyjaznego dla środowiska</i> lub wprowadzenie celu pośredniego dla miast dla 2025 r.	Biorąc pod uwagę toczące się prace nad dalszym przyspieszeniem dekarbonizacji transportu na poziomie europejskim oraz potrzebę stworzenia przewidywalnych warunków do skalowania produkcji zeroemisyjnych rozwiązań w Europie należy unikać opóźniania wdrażania zeroemisyjnych standardów dla zakupu nowych autobusów miejskich. Alternatywą jest przyjęcie celu pośredniego dla 2025 r., zbliżonego do poziomu 100%, co stworzy przewidywalną ścieżkę dojścia do poziomu docelowego w 2027 r.
Rewizja KPO część grantowa E	142	Wykasowanie wskaźnika E10G dot. zainstalowanych mocy produkcyjnych nowych pojazdów zeroemisyjnych	Dany wskaźnik w praktyce jednoznacznie rozstrzyga rodzaj wspartej inwestycji (fabryka samochodów osobowych), co ogranicza elastyczność wydatkowania środków w razie niepowodzenia danego projektu. Inwestycja E1.1.1 Wsparcie dla gospodarki niskoemisyjnej zawiera inne wskaźniki, które są wystarczające do śledzenia postępów inwestycji i cechują się większą elastycznością co do wydatkowania środków, która pozwoli na bardziej efektywną ich alokację do najbardziej rokujących projektów.
Rewizja KPO część grantowa E	147	Wzmocnienie wymogów zeroemisyjności dot. wskaźnika E14G <i>Nowe nisko- i zeroemisyjne pojazdy w eksploatacji</i>	Proponowane zmiany idą w dobrym kierunku, umożliwiając wdrożenie zeroemisyjnych pojazdów również dla transportu podmiejskiego i wiejskiego. Jednocześnie jednak obecna konstrukcja wskaźnika może przełożyć się na nieproporcjonalnie wysoki udział pojazdów niskoemisyjnych w tej grupie transportu. Dlatego zasadne jest ustanowienie wymogu zakupu jedynie zeroemisyjnych pojazdów w przypadku transportu miejskiego oraz ustalenie odrębnego wskaźnika maksymalnego udziału pojazdów niskoemisyjnych w puli dla transportu podmiejskiego i wiejskiego. Jednocześnie warto uwzględnić w definicji pojazdów zeroemisyjnych również pojazdy wykorzystujące technologie wodorowe, co zwiększy elastyczność wyboru technologii szczególnie na dłuższych i trudniejszych trasach podmiejskich i wiejskich.
REPowerEU	1	Zamiana określenia "paliwa zielone i niekopalne" na określenie "paliwa zielone i zeroemisyjne"	Proponowana zmiana pozwala uniknąć wątpliwości co do włączenia do zakresu wsparcia np. biopaliw niespełniających wymogów zrównoważonego rozwoju

Dokument	Str.	Uwaga/propozycja zmiany	Uzasadnienie
REPowerEU część C	27	Dodanie działań na rzecz przyspieszenia procedur administracyjnych związanych z budową OZE, w tym wsparcia podejmowania decyzji w zakresie obszarów docelowych OZE, do inwestycji G1.2.1. <i>Wsparcie instytucji realizujących reformy i inwestycje REPowerEU</i>	<p>Usprawnienie procedur administracyjnych pozwalające na szybką realizację projektów OZE jest jednym z głównych elementów planu REPowerEU. Polska nie wypełnia celów RED II w tym zakresie, a kolejna rewizja dyrektywy dodatkowo zwiększa wymogi w tym obszarze.</p> <p>Wzmocnienie potencjału URE jest bardzo istotne, należy jednak również uwzględnić środki na usprawnienie szerszego systemu tzw. permittingu w Polsce.</p>
REPowerEU część C	27	Doprecyzowanie i poszerzenie zapisów dot. wsparcia prac analitycznych, kampanii społecznych, działań edukujących społeczeństwo w zakresie transformacji energetycznej	<p>W celu poprawy efektywności wydatkowania środków na działania z zakresu „prac analitycznych, kampanii społecznych, działań edukujących społeczeństwo w zakresie transformacji energetycznej” warto poszerzyć grono instytucji mogących uzyskać wsparcie o inne organizacje nienastawione na zysk, np. uczelnie czy samorządy. Pozwoli to na większą elastyczność przy tworzeniu konsorcjów projektowych w oparciu o zróżnicowane kompetencje zaangażowanych instytucji.</p> <p>Dodatkowo, w celu poprawy transparentności wdrażania Planu należy wydzielić ewentualne finansowanie działań realizowanych w ramach Komitetu Monitorującego KPO jako oddzielną inwestycję (np. służącą wzmocnieniu roli KM jako organu zapewniającego efektywne wdrożenie Planu).</p>
REPowerEU część C	31	Dodanie systemowych reform komplementarnych do inwestycji G1.3.1. <i>Wsparcie krajowego systemu energetycznego (Fundusz wsparcia energetyki)</i>	<p>Fundusz wsparcia energetyki stanowi największy nowy element KPO, a jednocześnie opis jego priorytetów oraz logiki działania jest bardzo ograniczony. O ile tego rodzaju zapis pozwala na elastyczne wdrażanie nowego Funduszu, istnieje wysokie ryzyko nieefektywnej alokacji dostępnych środków oraz braku osiągnięcia efektów synergii z szerszymi zmianami rynkowymi służącymi transformacji energetycznej. Ryzyko to może ograniczyć wdrożenie następujących reform: 1) przyjęcie długoterminowej strategii transformacji do gospodarki neutralnej klimatycznie, wskazującej ramy oraz priorytetowe kierunki dla inwestycji infrastrukturalnych wspieranych przez Fundusz, 2) przegląd regulacji w zakresie taryf dla energii elektrycznej oraz ciepła sieciowego w</p>

Dokument	Str.	Uwaga/propozycja zmiany	Uzasadnienie
			kierunku promowania większej elastyczności systemu oraz łączenia działań po stronie popytowej i podażowej. Taryfy są kluczowym źródłem finansowania infrastruktury sieciowej oraz wpływają na efektywne łączenie popytu i podaży w systemie energetycznym, a więc dotyczą kluczowych obszarów aktywności Funduszu.